

regionalny punkt
doradczy

Czy stowarzyszenie można przemienić w fundację?

Osoby, które chcą rozpocząć swoją działalność społeczną i prowadzić organizację pozarządową, często się zastanawiają, którą formę najlepiej wybrać. Zdarza się również, że dopiero po jakimś czasie funkcjonowania stowarzyszenia zastanawiamy się nad zmianą obecnej formy prawnej na inną. Z prawnego punktu widzenia nie ma procedury, która umożliwi zmianę stowarzyszenia w fundację.

Nie da się jednoznacznie powiedzieć, co jest lepsze – stowarzyszenie czy fundacja. Podejmując decyzję czy założyć stowarzyszenie, czy fundację warto wziąć pod uwagę przede wszystkim nasze intencje i motywy, a także potrzeby oraz zasoby jakimi już dysponujemy. Ale na początek dobrze jest zapoznać się z charakterystyką poszczególnych form oraz jakie są podobieństwa i różnice między nimi.

Stowarzyszenie to grupa osób, które mają wspólne zainteresowania lub wspólny cel. Razem chcą rozwijać swoje zainteresowania lub osiągnąć wyznaczony sobie cel. Motorem działania stowarzyszenia są ludzie (członkowie). Często jest to grupa przyjaciół, którzy postanowili „coś” razem zrobić, bądź też osoby, którym „coś” przeszkadza i chcą to zmienić (np. wesprzeć osoby niepełnosprawne czy pomóc bezdomnym zwierzętom z okolic). Na początku można prowadzić działalność społeczną jako grupa nieformalna. Wyróżniamy stowarzyszenia zwykłe oraz stowarzyszenia rejestrowe.

- Podstawa prawna - ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 Prawo o stowarzyszeniach z późn. Zmianami.

Fundacja jest organizacją pozarządową powoływaną dla celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, wyposażoną w majątek przeznaczony na realizację tych celów, ustanawianą przez fundatora w oświadczeniu woli złożonym przed notariuszem (lub w testamencie), uzyskująca osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Istotą fundacji jest zatem istnienie majątku przeznaczonego przez fundatora na publicznie użyteczny cel. Opiekę nad majątkiem oraz odpowiedzialność za realizację celów przejmuje, po zarejestrowaniu fundacji, zarząd.

- Podstawa prawna - ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 o fundacjach.

Stowarzyszenie a fundacja.

Modelowo te dwie formy prawne różnią się w sposób zasadniczy, choć w praktyce ich działalność może być zbliżona. Założycielem fundacji może być zarówno osoba fizyczna jak i osoba prawna. Stowarzyszenie może więc założyć fundację, ale będą to dwa osobne podmioty prawne.

W poniższej tabeli znajduje się porównanie stowarzyszenia rejestrowego i fundacji – pokazane są zarówno różnice, jak i podobieństwa pomiędzy nimi.

regionalny punkt
doradczy

STOWARZYSZENIE A FUNDACJA

Sposób powstania (założyciele i członkowie)	
<u>Stowarzyszenie:</u> <ul style="list-style-type: none">• minimum 7 założycieli (osoby fizyczne):<ul style="list-style-type: none">- obywatele polscy (cudzoziemcy na wyjątkowych zasadach);- osoby mające pełną zdolność do pełnienia czynności prawnych;- osoba prawna – jedynie jako członek wspierający, nie ma prawa głosu na posiedzeniach organów stowarzyszenia.- występuje pojęcie „członkostwa”.	<u>Fundacja:</u> <ul style="list-style-type: none">• fundator/założyciel – jeden lub wielu (osoby prawne lub osoby fizyczne):<ul style="list-style-type: none">- nie ma znaczenie obywatelstwo, ani miejsce zamieszkania;- nie można zostać członkiem fundacji – można być jej pracownikiem, wolontariuszem lub zasiadać w jej władzach.
Cele działania	
<u>Stowarzyszenie:</u> <ul style="list-style-type: none">• możliwy jest każdy cel zgodny z prawem; cel niezarobkowy; możliwość realizacji celów specyficznych dla danego stowarzyszenia (np. wspieranie własnych członków); cele mogą być nierealne.	<u>Fundacja:</u> <ul style="list-style-type: none">• cel powinien być zgodny z prawem, społecznie lub gospodarczo użyteczny; cel niezarobkowy; cel nie może być nierealny i nie może polegać na wspieraniu członków władz.
Formy działań	
<u>Stowarzyszenie:</u> <ul style="list-style-type: none">• możliwość prowadzenia nieodpłatnej i odpłatnej działalności pożytku publicznego;• działania mogą być adresowane do członków organizacji i do osób spoza organizacji.	<u>Fundacja:</u> <ul style="list-style-type: none">• możliwość prowadzenia nieodpłatnej i odpłatnej działalności pożytku publicznego;• działania powinny być adresowane do osób spoza organizacji.
Zarządzanie	
<u>Stowarzyszenie:</u> <ul style="list-style-type: none">• jest zarządzane w sposób demokratyczny, najważniejsze decyzje podejmuje wszyscy członkowie (walne zebranie członków).• Zarząd wykonuje wolę walnego zebrania, a także odpowiada przed nim za swoje działania, jest także kontrolowany przez organ kontroli wewnętrznej (obowiązkowy), np. komisję rewizyjną.• Obowiązkowe organy to: walne zebranie członków, komisja rewizyjna, zarząd.• Może zatrudniać pracowników oraz mieć wolontariuszy.	<u>Fundacja:</u> <ul style="list-style-type: none">• wszystkie najważniejsze decyzje podejmuje zarząd fundacji, który jest organem obowiązkowym. Nieobowiązkowo można ustanowić organ kontroli wewnętrznej (np. rada fundacji, rada nadzorcza, komisja rewizyjna).• Fundatorzy nie mają żadnych szczególnych uprawnień, oprócz tych, które zostały przyznane w statucie.• Może zatrudniać pracowników oraz mieć wolontariuszy.

regionalny punkt
doradczy

Majątek i źródła finansowania	
<u>Stowarzyszenie:</u> <ul style="list-style-type: none">na etapie tworzenia nie jest potrzebny majątek (to ludzie stanowią „kapitał”);Źródła finansowania: - składki członkowskie, dotacje, grany, subwencje, darowizny, zbiórki publiczne, własna działalność zarobkowa (odpłatna działalność pożytku publicznego, działalność gospodarcza).	<u>Fundacja:</u> <ul style="list-style-type: none">podstawą działania fundacji jest majątek, w który fundację wyposaża fundator – tzw. fundusz założycielski ustanowiony przez fundatora, mogą to być zarówno pieniądze jak i ruchomości oraz nieruchomości (odrębny fundusz w wysokości min. 1000 zł na działalność gospodarczą).Źródła finansowania: - fundusz założycielski, dotacje, grany, subwencje, darowizny, zbiórki publiczne, własna działalność zarobkowa (odpłatna działalność pożytku publicznego, działalność gospodarcza).
Księgowość	
<u>Stowarzyszenie:</u> <ul style="list-style-type: none">księgi rachunkowe; konieczność rachunkowego wyodrębnienia działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego oraz działalności gospodarczej.	<u>Fundacja:</u> <ul style="list-style-type: none">księgi rachunkowe; konieczność rachunkowego wyodrębnienia działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego oraz działalności gospodarczej.
Podatki, ulgi i zwolnienia	
<u>Stowarzyszenie:</u> <ul style="list-style-type: none">obowiązek płacenia podatku dochodowego od osób prawnych; możliwość korzystania ze zwolnienia w przypadku realizacji celów, wymienionych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.	<u>Fundacja:</u> <ul style="list-style-type: none">obowiązek płacenia podatku dochodowego od osób prawnych; możliwość korzystania ze zwolnienia w przypadku realizacji celów, wymienionych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.
Sprawozdawczość, kontrola	
<u>Stowarzyszenie:</u> <ul style="list-style-type: none">organem kontroli zewnętrznej i nadzoru jest starosta powiatu, na terenie którego mieści się siedziba stowarzyszenia; brak corocznych obowiązków sprawozdawczych z prowadzonej działalności statutowej (sprawozdanie merytoryczne);coroczny obowiązek sprawozdawczy wobec urzędu skarbowego (sprawozdanie finansowe).	<u>Fundacja:</u> <ul style="list-style-type: none">organem kontroli zewnętrznej i nadzoru są: minister właściwy do spraw ds. fundacji (wskazany w statucie przez fundatora), starosta powiatu, na terenie którego mieści się siedziba fundacji;coroczny obowiązek sprawozdawczy z prowadzonej działalności wobec ministra wskazanego przez fundatora jako organ nadzoru (sprawozdanie merytoryczne); coroczny obowiązek sprawozdawczy wobec urzędu skarbowego (sprawozdanie finansowe).

regionalny punkt
doradczy

Status organizacji pożytku publicznego (opp)

Stowarzyszenie:

- może starać się o uzyskanie statusu opp i zostać organizacją pożytku publicznego zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o pożytku.

Fundacja:

- może starać się o uzyskanie statusu opp i zostać organizacją pożytku publicznego zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o pożytku.

Więcej informacji:

- *Zakładanie fundacji krok po kroku – poradnik.ngo.pl -*
<http://poradnik.ngo.pl/zakladanie-fundacji>

*Opracowała: Karolina Furmańska
Doradca dla organizacji pozarządowych*